

Universiteit Utrecht

Evaluatie 'onderwijs op afstand' door studenten

Eindrapportage blok 3

Utrecht, 9 juni 2020

In opdracht van Educate-it (SO&O), uitgevoerd door medewerkers van Onderwijsadvies & Training

Femke Kirschner
Ineke Lam
Hetty Grunefeld
Karin Smit

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Het ontwikkelen van een studentenvragenlijst	3
1.3	Het uitzetten van de studentenvragenlijst	3
2	Onderzoeksmethode en respons	4
2.1	Onderzoeksmethode	4
2.2	Respons	4
3	Resultaten studentenevaluatie: kwantitatief	5
3.1	Inleiding.....	5
3.2	Algemeen deel: hoe gaat het met jou en je studie?	5
3.3	Cursus specifiek deel: onderwijsvorm	7
3.4	Cursus specifiek deel: toetsing	11
4	Resultaten studentenevaluatie: kwalitatief	13
4.1	Inleiding.....	13
4.2	Wat heb je als positief ervaren aan onderwijs en toetsing op afstand?	13
4.3	Wat heb je als negatief ervaren aan onderwijs en toetsing op afstand?	15
4.4	Tips aan docenten	17
4.5	Overige opmerkingen	19
5	Bevindingen en aanbevelingen	20
5.1	Inleiding.....	20
5.2	Algemeen deel: hoe gaat het met jou en je studie?	20
5.3	Cursus specifiek deel: onderwijsvorm	21
5.4	Cursus specifiek deel: toetsing	23
5.5	Tips voor docenten	24
6	Bijlagen.....	25

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Vanaf half maart 2020 is het fysieke onderwijs aan de Universiteit Utrecht abrupt gestopt door de maatregelen die de overheid heeft getroffen in verband met de COVID-19 crisis en moest al het onderwijs online plaatsvinden. Het onderwijs bevond zich op dat moment halverwege blok 3. Docenten hebben een geweldige prestatie geleverd en al hun onderwijs, voor zover dat mogelijk was, omgezet naar onderwijs op afstand. Hierbij werd vanuit de Universiteit Utrecht ondersteuning geboden door het CAT (Centre for Academic Teaching) en haar partners (Educate-it en Onderwijsadvies & Training). Onderwijs dat niet op afstand kon worden verzorgd, zoals het uitvoeren van veterinaire handelingen bij Diergeneeskunde of bepaalde toetsen zoals stations-toetsen werden voorlopig naar achteren verschoven.

Zowel onder docenten als studenten heeft een evaluatie plaatsgevonden van het onderwijs op afstand. Over de ervaringen van docenten in blok 3 is gerapporteerd in de voorlopige rapportage 'Evaluatie onderwijs op afstand bij docenten', dd. 1 mei 2020. In het onderhavige rapport rapporteren we over de ervaringen van studenten bij het onderwijs op afstand in blok 3.

1.2 Het ontwikkelen van een studentenvragenlijst

In opdracht van SO&O is door Educate-it, vanuit het deelproject Kwaliteit en Onderzoek, gewerkt aan het opstellen van een studentenvragenlijst. Onderwijsadvies & Training levert al vanaf de start van het Educate-it programma de projectleider Kwaliteit en Onderzoek; afgelopen jaren is Femke Kirschner projectleider geweest. Zij heeft met diverse partijen afgestemd over de inhoud van de studentenvragenlijst: het CAT (Manon Kluijtmans), de senior fellows (met name Mariëtte van den Hoven en Karin Rebel), Educate-it (Mabelle Hernandez) en de directie SO&O. Uiteindelijk is een uitgebreide vragenlijst, bestaande uit 27 vragen, ontwikkeld door medewerkers van O&T: Femke Kirschner in samenwerking met Miriam de Boer, Ivana Brasileiro en Frans Prins.

1.3 Het uitzetten van de studentenvragenlijst

De directie SO&O heeft door middel van een email aan alle vice-decanen het verzoek gedaan om de studentenvragenlijsten door te sturen naar de onderwijsdirecteuren met de vraag die onder hun docenten uit te zetten. Ter ondersteuning van dit proces zijn enkele documenten ontwikkeld (zowel in het Nederlands als het Engels): een uitnodigingsmail aan de docenten en een uitnodigingsmail die de docenten aan hun studenten konden sturen wanneer zij hen uitnodigden voor het invullen van de vragenlijst.

2 Onderzoeksmethode en respons

2.1 Onderzoeksmethode

Om inzicht te krijgen in de ervaringen van studenten bij het online onderwijs in blok 3 is een elektronische vragenlijst ontwikkeld. De vragenlijst bestaat uit drie delen:

- een deel met algemene vragen over hoe het met de student en met haar/zijn studie gaat;
- een cursus specifiek deel waarin wordt gevraagd naar de onderwijsvormen die zijn gebruikt en de ervaringen van studenten daarmee, en
- een cursus specifiek deel dat specifiek gericht is op toetsing.

Elke deel bestaat uit voornamelijk gesloten vragen maar na elke deel zijn er meer open vragen gesteld waarin de studenten in eigen bewoordingen een antwoord konden geven op de vragen die in dat deel zijn gesteld. Ook de laatste vraag van de vragenlijst is een open vraag waarin studenten meer algemene opmerkingen over het onderwijs op afstand kwijt konden.

De vragenlijsten zijn zowel in Qualtrics (software voor online vragenlijsten) als in Word ontwikkeld en aangeboden, en zowel in het Nederlands als het Engels beschikbaar gesteld. In bijlage 1 is de Nederlandse Word-versie opgenomen. Er is gekozen voor deze twee varianten omdat niet alle faculteiten de gehele vragenlijst wilden verspreiden omdat zij al een eigen evaluatie hadden gepland die zij ook structureel uitvoeren. Wel waren zij bereid om enkele vragen uit deze centrale lijst op te nemen. Voor hen is de Word-versie beschikbaar gesteld.

De Qualtrics vragenlijst kon worden ingevuld tot en met 2 juni 2020.

2.2 Respons

In totaal hebben 666 studenten de vragenlijst ingevuld¹. De verdeling per faculteit wordt weergegeven in tabel 1:

Tabel 1: aantal studenten naar faculteit

Faculteit	Aantal studenten	Percentage van het totaal
Diergeneeskunde	234	35
Geowetenschappen	8	2
REBO	123	18
Sociale wetenschappen	33	5
UCU	268	40
Totaal N	666	100

Omdat het uitzetten van de vragenlijst getrapt is gegaan, kan niet worden achterhaald hoe groot de respons c.q. non-respons feitelijk is. Duidelijk is wel dat de respons op de vragenlijst voornamelijk uit de faculteit Diergeneeskunde en het UCU komt (75%) en dat sommige faculteiten geen gebruik hebben gemaakt van (delen) van de centrale studentenvragenlijst (Bètawetenschappen, Geesteswetenschappen en Geneeskunde). De representativiteit van het onderzoek is hiermee beperkt. Bij de interpretatie van de resultaten en aanbevelingen moet hiermee rekening worden gehouden.

¹ Een cursus evaluatie van de faculteit Diergeneeskunde kon om technische redenen helaas niet mee worden genomen in deze evaluatieresultaten. De resultaten zijn op cursus niveau naar de docent gerapporteerd.

3 Resultaten studentenevaluatie: kwantitatief

3.1 Inleiding

De studentenvragenlijst bestaat uit drie delen: een algemeen deel, en twee cursus specifieke delen waarvan een deel gaat over de onderwijsvormen waarmee zij hebben gewerkt en een deel over de toetsing. In dit hoofdstuk worden de resultaten van deze drie, kwantitatieve onderdelen achtereenvolgens gepresenteerd. In het volgende hoofdstuk staan de kwalitatieve resultaten centraal.

3.2 Algemeen deel: hoe gaat het met jou en je studie?

Het eerste deel van de vragenlijst bestaat uit negen meer algemene vragen, waarvan zes gesloten vragen en drie vragen met een open antwoordcategorie waarin studenten in eigen bewoordingen kunnen antwoorden. De antwoorden op de vragen worden in de verschillende sub paragrafen besproken. Bij elke beschrijving wordt ook het gemiddelde (M) en de standaarddeviatie (SD) gegeven. Op een gesloten vraag na (stellingen), zijn alle gesloten vragen in dit algemene deel door alle studenten beantwoord (N=666).

In hoeverre is het je gelukt om een goede plek voor jezelf te creëren om te studeren?

Iets meer dan de helft van het aantal studenten (56%) geeft aan erin geslaagd te zijn om een (heel) goede studieplek voor zichzelf te creëren (M=3.44, SD=0.97). Dit neemt niet weg dat het ook een aanzienlijk aantal studenten (helemaal) niet is gelukt om een goede plek voor zichzelf te creëren (18%). Ook geeft nog aan kwart van de studenten een 'neutraal' antwoord.

In hoeverre beschik je over de noodzakelijke middelen (hardware, software, internet) om op afstand te kunnen studeren?

Veruit de meeste studenten (89%) beschikken over de noodzakelijke middelen (hardware, software, internet) om op afstand te kunnen studeren (M=4.21; SD=0.76). Slechts 4% beschikt daar (helemaal) niet over. De overige studenten reageren 'neutraal' op deze vraag (7%).

Hoeveel tijd heb je besteed aan je studie op afstand in vergelijking met je reguliere onderwijs?

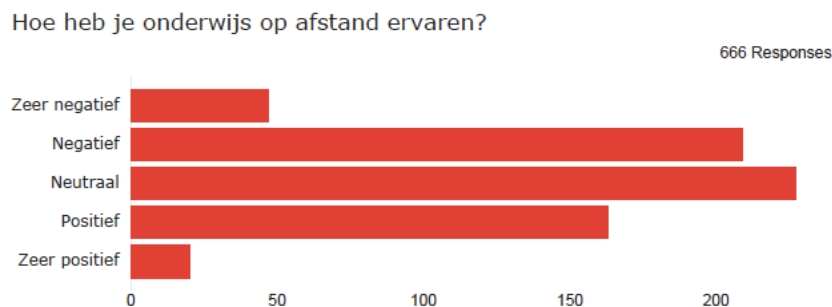
In tegenstelling tot de eerdere vragen, reageren studenten heel verschillend op de vraag hoeveel tijd zij aan hun studie op afstand hebben besteed in vergelijking met hun reguliere onderwijs. Iets

minder dan een kwart (23%) van het aantal studenten geeft aan dat zij evenveel tijd kwijt zijn geweest aan hun studie op afstand in vergelijking met hun reguliere onderwijs ($M=3.09$, $SD=1.22$). 41% van de studenten geeft aan meer of zelfs veel meer tijd aan hun studie kwijt te zijn (respectievelijk 27% en 14%). Iets minder studenten (35%) geven aan juist aan minder of veel minder tijd te hebben besteed aan hun studie op afstand (respectievelijk 25% en 10%).

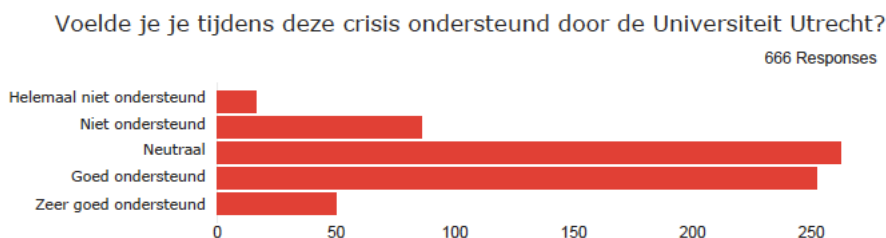
Hoe heb je onderwijs op afstand ervaren?

De meeste studenten (38%) geven, in meer of mindere mate, aan het onderwijs op afstand negatief te hebben ervaren ($M=2.85$, $SD=0.97$). Iets minder studenten antwoorden 'neutraal' op deze (34%) en nog minder studenten hebben het onderwijs op afstand (heel) positief ervaren (28%).

Voelde je je tijdens deze crisis ondersteund door de Universiteit Utrecht?

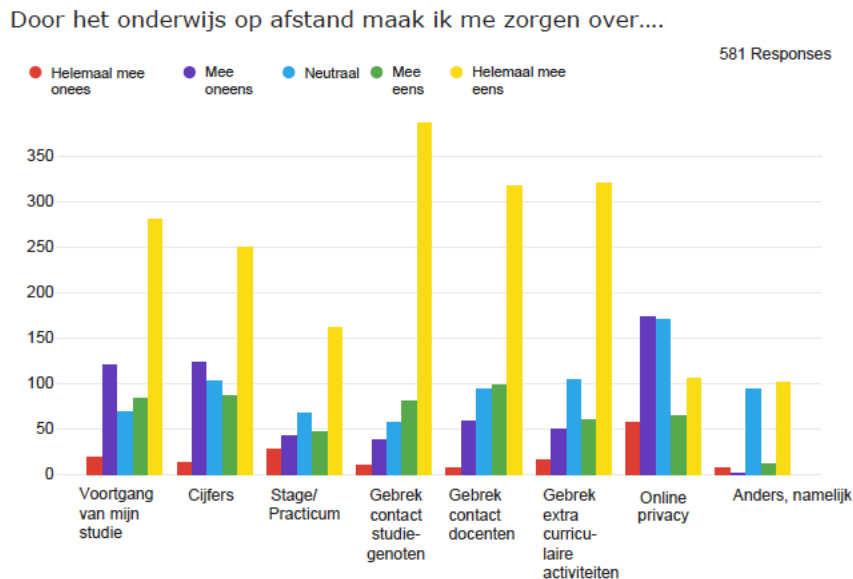
De meeste studenten ($n=302$) voelden zich goed (38%) tot zeer goed (8%) ondersteund door de Universiteit Utrecht tijdens deze crisis ($M=3.35$, $SD=0.88$). 39% van de studenten ($n=262$) antwoordt 'neutraal' op deze vraag en een kleiner deel (15%) voelt zich niet of zelfs helemaal niet ondersteund, respectievelijk 13% en 2%.

Stellingen: 'Door het onderwijs op afstand maak ik me zorgen over....'

Er zijn zeven stellingen aan de studenten voorgelegd. Per stelling konden zij op een 5-puntsschaal aangeven in welke mate zij het oneens – eens met de stelling waren. Ook konden zij kiezen voor de optie 'niet van toepassing'.

In totaal hebben 581 studenten de vraag met de diverse stellingen beantwoord. Per stelling fluctueert het aantal studenten dat een 'geldend' antwoord heeft gegeven tussen de 348 (stelling over de stage of practicum verplichtingen) en de 576 (stelling over hun cijfers). Dit komt omdat het antwoord 'niet van toepassing' niet meetelt in de totalen.

Studenten maken zich het meeste zorgen over het gebrek aan contact met studiegenoten ($n=573$; $M=4,39$; $SD 1,03$). Daarna, maken zij zich, in volgorde van het meest naar minder, zorgen over:

- gebrek aan contact met hun docenten ($n=576$; $M=4.14$, $SD 1.11$).
- gebrek aan extra-curriculaire activiteiten ($n=553$; $M=4.12$, $SD 1.18$).
- de voortgang van hun studie ($n= 574$; $M=3.85$, $SD 1.31$).
- hun stage of practicum verplichtingen ($n=348$; $M=3.78$, $SD 1.35$).
- hun cijfers ($n=576$; $M=3.76$, $SD 1.27$).
- hun online privacy ($n=572$; $M=2.98$, $SD 1.25$).

3.3 Cursus specifiek deel: onderwijsvorm

Het tweede deel van de vragenlijst bestaat uit zes gesloten vragen en een mogelijkheid voor studenten om hun antwoorden op deze vragen toe te lichten. Aan studenten is gevraagd om per cursus deze vragen te beantwoorden.

Welke aanpassingen werden er binnen deze cursus gedaan om het onderwijs op afstand te kunnen volgen?

Door 565 studenten werden in totaal 3142 aanpassingen gerapporteerd, met andere woorden: zij konden meerdere aanpassingen aangeven. De meest genoemde aanpassingen betreffen de mogelijkheid om vragen te stellen in een online omgeving (door 75% van deze studenten genoemd), en hoorcolleges die opgenomen werden (61%). Andere aanpassingen die door meer dan de helft van de studenten zijn genoemd betreffen online werkgroepen (56%), online feedback van de docent (55%) en online presentaties geven (53%).

In tabel 2 zijn naast de vijf hiervoor genoemde aanpassingen nog meer aanpassingen weergegeven in volgorde van het aantal keer dat een student deze heeft genoemd.

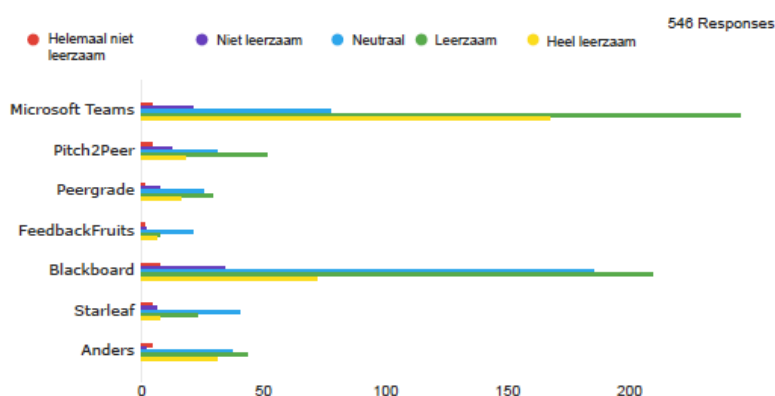
Aanpassingen	n	%
Mogelijkheid tot vragen stellen in een online omgeving	425	75%
Hoorcolleges werden opgenomen	346	61%
Werkgroepen werden gegeven via een online omgeving	314	56%
Online feedback van docent	313	55%
Online presentaties geven	299	53%
Eén op één contact via de mail/telefoon/online omgeving met de docent	241	43%
Online bijeenkomsten in kleinere groepjes	234	41%
Digitale opdrachten werden gemaakt via een online omgeving	228	40%
Online peerfeedback	178	32%
Kennisclips	174	31%
Extra digitale opdrachten	147	26%
Online videomateriaal van derden	130	23%
Extra digitale (tussen)toetsen	57	10%
Anders, namelijk...	56	10%

Tabel 2: Aanpassingen die binnen een cursus zijn gedaan naar volgorde van hoe vaak genoemd.

Hoe leerzaam vond je de toepassingen die de docent gebruikte in deze cursus, sinds het onderwijs op afstand aangeboden moest worden?

Er is gevraagd naar de leerzaamheid van zes verschillende tools. Blackboard is de tool die studenten gewend waren te gebruiken, MS Teams en Starleaf zijn twee nieuwe tools voor online samenwerken, daarnaast is gevraagd naar drie tools die online feedback geven ondersteunen. Van de 507 studenten die een oordeel geven over Blackboard, noemt 55% deze toepassing (heel) leerzaam ($M=3.60$, $SD=0.86$). Over MS Teams zijn studenten veel positiever. Van de 514 studenten die MS Teams beoordelen, noemen 412 (80%) deze toepassing leerzaam of heel leerzaam ($M=4.07$, $SD=0.84$). Starleaf wordt door 80 studenten beoordeeld, en relatief het minst leerzaam gevonden. 38% vond de tool (heel) leerzaam ($M=3.29$, $SD=0.91$).

Hoe leerzaam vond je de toepassingen die de docent gebruikte in deze cursus, sinds het onderwijs op afstand aangeboden moest worden?

Van de drie tools die online feedback geven ondersteunen werd Pitch2Peer het vaakst beoordeeld, $n=116$, van wie 59% de tool als (heel) leerzaam beoordelen. Peergrade werd door 78 studenten beoordeeld van wie 58% de tool (heel) leerzaam vindt. FeedbackFruits wordt door slechts 35% van

de 37 studenten als (heel) leerzaam beoordeeld. 75 van de 117 studenten die nog een andere tool noemden, gaven aan dat Zoom werd gebruikt.

Stellingen: 'Ik ben tijdens het volgen van onderwijs op afstand in deze cursus tegen de volgende dingen aangelopen...'

In totaal hebben 560 studenten de vraag met de diverse stellingen beantwoord, gemiddeld 518 per stelling. De 5-punt antwoordschaal liep van helemaal mee oneens tot helemaal mee eens.

De meeste studenten (83%) hadden geen last van parallel georganiseerde activiteiten. En ook een meerderheid van de studenten (64%) kon de docent goed bereiken. Het was voor 43% van de studenten duidelijk wat ze voor de cursus moesten doen, maar ongeveer evenveel (41%) vonden het juist onduidelijk. De vertaling naar onderwijs op afstand werd eveneens door ongeveer evenveel studenten goed als niet goed gevonden (respectievelijk 41% en 40%). De concentratie was een groter probleem: driekwart van de studenten vond het moeilijk om zich te concentreren bij online activiteiten. 85% van hen heeft een voorkeur voor fysiek onderwijs en ongeveer de helft was niet gemotiveerd om mee te doen met online onderwijs. Andere problemen die genoemd werden zijn problemen met het vinden van een studieplek of technische problemen (n=6). Zie tabel 3 voor de resultaten.

Tabel 3: Stellingen 'Ik ben tijdens het volgen van onderwijs op afstand in deze cursus tegen de volgende dingen aangelopen...'

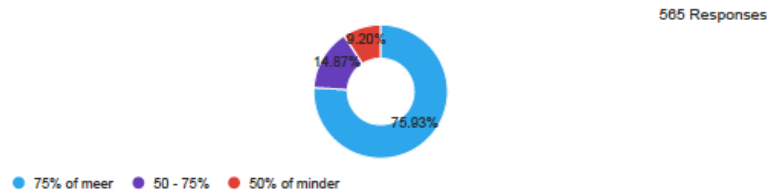
Stellingen	(helemaal mee oneens)	neutraal	(helemaal mee eens)	M	SD	n
Ik kon mijn college niet volgen omdat er meerdere onderwijsactiviteiten tegelijkertijd plaatsvonden (b.v., live stream van college of video conference van verschillende cursussen op hetzelfde moment).	345 (83%)	13 (3%)	57 (14%)	1.84	1.07	415
Ik kon de docent niet of moeilijk bereiken.	340 (64%)	79 (15%)	110 (21%)	2.41	1.14	529
Het was voor mij onduidelijk wat ik in deze cursus moest doen (bv. aanwezigheidsplicht, welke opdrachten te maken).	217 (41%)	82 (16%)	228 (43%)	3.01	1.27	527
De onderwijsactiviteiten van deze cursus werden niet goed vertaald naar onderwijs op afstand.	214 (40%)	101 (19%)	222 (41%)	3.04	1.22	537
Ik vond het moeilijk om me te concentreren tijdens online onderwijsactiviteiten.	72 (13%)	63 (12%)	401 (75%)	4.00	1.11	536
Ik heb een persoonlijke voorkeur voor fysiek onderwijs.	32 (6%)	51 (9%)	470 (85%)	4.39	0.97	553
Ik was niet gemotiveerd om actief mee te doen met de online onderwijsactiviteiten.	173 (32%)	99 (19%)	260 (49%)	3.32	1.30	532
anders, namelijk..	4 (6%)	24 (36%)	39 (58%)	3.82	1.02	67

Hoeveel procent van de georganiseerde onderwijsactiviteiten heb je bijgewoond en/of offline gevolgd

Deze vraag werd beantwoord door 565 studenten. Het grootste deel van de studenten (n=429/ 76%) heeft aan meer dan driekwart van de activiteiten meegedaan. Ongeveer 10% van de

studenten heeft minder dan de helft van de activiteiten bijgewoond (n=52), en tot slot heeft 15% van de studenten tussen de helft en driekwart van het onderwijs bijgewoond (n=52).

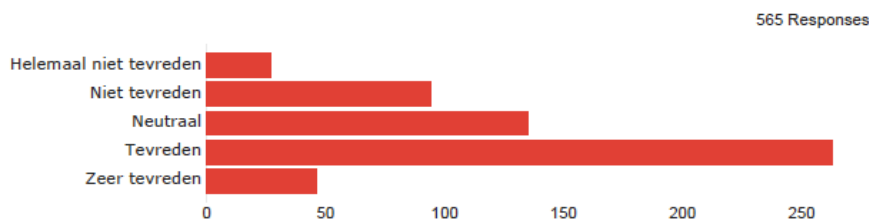
Hoeveel procent van de georganiseerde onderwijsactiviteiten heb je bijgewoond en/of offline gevolgd?

Ben je tevreden over het onderwijs op afstand dat je in deze cursus hebt gevolgd?

Deze vraag werd beantwoord door 565 studenten. Meer dan de helft (55%) is tevreden (n=263) of heel tevreden (n=46) met het onderwijs op afstand (M=3.37, SD=1.01). Ongeveer een vijfde (21%) is niet tevreden (n=94) of helemaal niet tevreden (n=27).

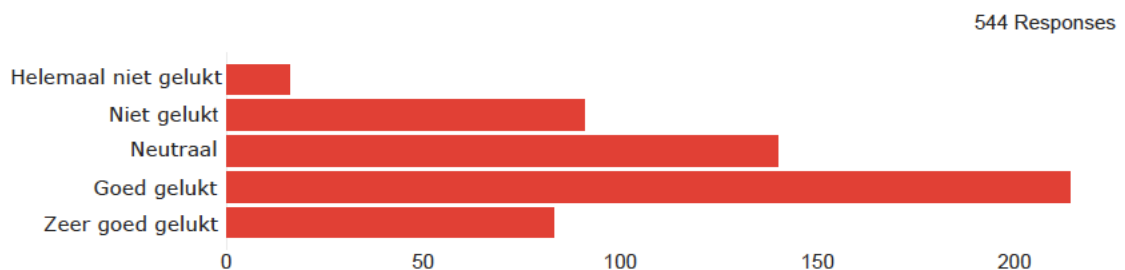
Ben je tevreden over het onderwijs op afstand dat je in deze cursus hebt gevolgd?

Is het de docent in deze cursus gelukt om je tijdens het onderwijs op afstand een deel van een groep / klas te laten voelen?

Deze vraag werd beantwoord door 544 studenten. Meer dan de helft (55%) vindt dat het de docent goed (n=214) tot zeer goed (n=83) is gelukt om hen zich deel van de groep te laten voelen (M=3.47, SD=1.03). Een vijfde (20%) vindt dat juist niet (n=91) tot helemaal niet (n=16).

Is het de docent in deze cursus gelukt om je tijdens het onderwijs op afstand een deel van een groep / klas te laten voelen

3.4 Cursus specifiek deel: toetsing

Het laatste deel van de vragenlijst gaat specifiek over toetsing.

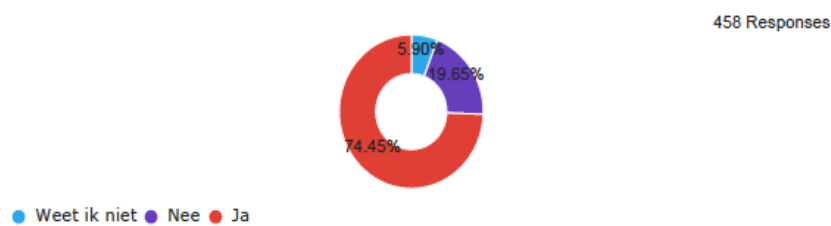
Heb je een vorm van toetsing gekregen bij deze cursus?

De vraag is beantwoord door 335 studenten. 70% geeft aan (n=235) een vorm van toetsing te hebben gekregen bij de cursus. De studenten van het UCU hebben deze vraag niet beantwoord vandaar dat de n een stuk lager is dan bij de andere vragen.

Is de toetsvorm veranderd vanwege het onderwijs op afstand?

Van de 458 studenten die deze vraag hebben beantwoord zegt driekwart (74%) dat de toetsvorm is veranderd, 20% zegt dat de toets niet veranderd is en 6% weet het niet.

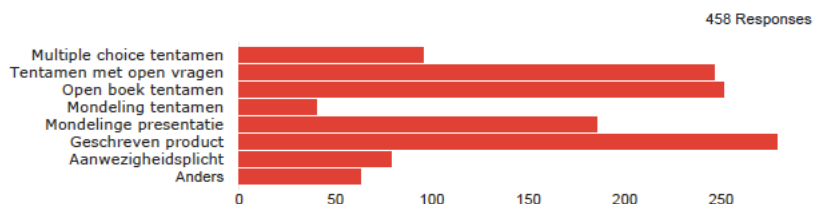
Is de toetsvorm veranderd vanwege het onderwijs op afstand?

Op welke manieren werd je getoetst bij onderwijs op afstand?

Deze vraag werd beantwoord door 458 studenten. In totaal werden 1238 verschillende toetsvormen gerapporteerd, gemiddeld 2,7 vormen van toetsing per respondent. 61% van de studenten geeft aan getoetst te zijn aan de hand van een geschreven product (n=279). Daarna kwamen open boek tentamens of tentamens met open vragen het meest voor; meer dan de helft van de studenten noemen deze twee vormen (resp. 54% en 55%). Vervolgens wordt een mondelinge presentatie door 40% genoemd, gevolgd door een multiple choice tentamen (21%), aanwezigheidsplicht (17%) en een mondeling tentamen (9%). Aanvullend noemen studenten nog de vorm takehome examen, en enkelen geven aan dat zij een tentamen kregen met beperking van de tijd om vragen te beantwoorden. In bijlage 2 staan de concrete frequenties van deze vraag.

Op welke manieren werd je getoetst bij onderwijs op afstand?

Heb je tijdens de cursus kunnen oefenen met de toetsvorm?

Deze vraag is door 413 studenten beantwoord. Meer dan de helft (58%) van de studenten geeft aan dat er geen oefenmogelijkheid was met de nieuwe toetsvorm.

Heb je inzage gehad in je gemaakte tentamen?

Deze vraag is door 427 studenten beantwoord. Bijna tweederde (64%) heeft geen inzage gehad in het gemaakte tentamen (n=274).

Hieronder volgen een aantal stellingen over je ervaring met toetsing op afstand in deze cursus.

Met de stelling dat de toetsing goed aansloot bij wat in de cursus geleerd was, is tweederde het eens (67%, n=446). Iets meer dan de helft (52%, n=446) is het eens met de stelling dat er voldoende tijd beschikbaar was om de toets(en) te maken. De studenten zijn verdeeld over de uitspraak dat ze waardevolle feedback kregen op de toets(en): 40% van de 432 studenten is het (helemaal) oneens, 29% is het (helemaal) eens.

Van de 272 studenten die reageerden op de uitspraak over of er rekening gehouden werd met hun bijzondere voorzieningen zegt 7% dat er geen rekening mee gehouden werd, 25% dat er wel rekening mee gehouden werd en 68% geeft hier een neutraal antwoord, dit laatste antwoord werd gekozen door studenten die geen bijzondere voorziening nodig hadden.

Tabel 4: stellingen over de ervaringen van studenten met toetsing op afstand in deze cursus

Stellingen	(helemaal) mee oneens	neutraal	(helemaal) mee eens	n	M	SD
De toetsing sloot goed aan bij wat ik in de cursus heb geleerd.	57 (13%)	91 (20%)	298 (67%)	446	3.65	0.89
Er was voldoende tijd beschikbaar om de toets(en) te maken.	160 (36%)	53 (12%)	233 (52%)	446	3.15	1.32
Ik kreeg waardevolle feedback op de toets(en) die ik heb gemaakt.	173 (40%)	134 (31%)	125 (29%)	432	2.82	1.18
Er werd tijdens de toetsing rekening gehouden met mijn bijzondere voorzieningen (i.v.m. mijn functiebeperking of chronische ziekte.)	18 (7%)	185 (68%)	69 (25%)	272	3.31	0.87

4 Resultaten studentenevaluatie: kwalitatief

4.1 Inleiding

In hoofdstuk 3 zijn de resultaten van de gesloten vragen uit de studentvragenlijst gepresenteerd. In het onderhavige hoofdstuk staan de antwoorden centraal die de studenten hebben gegeven op de open vragen die in de lijst zijn opgenomen.

Er zijn vier open vragen aan de studenten voorgelegd:

- Wat heb je als positief ervaren aan onderwijs en toetsing op afstand?
- Wat heb je als negatief ervaren aan onderwijs en toetsing op afstand?
- Heb je tips voor docenten?
- Wat je verder kwijt wilt.

Per vraag zijn de antwoorden gecategoriseerd. In de volgende paragrafen wordt per vraag eerste een overzicht gegeven van de categorieën en hoe vaak daarin een antwoord is gegeven. Onder het overzicht worden de categorieën samengevat met daarbij een illustrerende of anderszins interessante quote. In de tekst zijn alleen de categorieën en bijbehorende samenvatting opgenomen die 75 of meer antwoorden bevatten. De overige categorieën zijn terug te vinden in bijlagen 3A t/m 3D.

4.2 Wat heb je als positief ervaren aan onderwijs en toetsing op afstand?

Categorie	n
Houding van docent	250
Meer tijd	170
Kwaliteit van onderwijs	165
Time management	152
Flexibiliteit	91
Opgenomen colleges	83
Toetsing	76
Overig (zie bijlage 3A voor de toelichting)	
Minder werkdruk	65
Omschakeling	57
Meer autonomie	56
Duidelijkheid	54
Sociaal contact (tijdens college bijeenkomsten)	52
Thuis studeren	49
Geen studievertraging	32
ICT-skills geleerd	17
Gezondheid	10
Kosten	7
Overige	37

Hieronder volgt een samenvatting en toelichting op de verschillende categorieën:

Houding van docent

Een groot deel van deze 250 responses betreft de inzet van docenten. De quotes spreken voor zich: *'I think most teachers did an incredibly commendable job and should definitely be congratulated. The extra effort put in by some teachers was great.'* *'Inzet van de docenten (daar kunnen jullie echt trots op zijn)!'*

Daarnaast noemen studenten vooral de getoonde coulance en steun bij problemen, het één op één contact, de bereikbaarheid van docenten en de snelle reacties van docenten. Een student schreef: *'verrassend warm en persoonlijk online contact'*. Ook de creativiteit bij het omzetten naar online onderwijs, de snelheid waarmee dat is gedaan en de kwaliteit van het online onderwijs worden gewaardeerd.

Meer tijd

Verreweg de meeste antwoorden betreffen reistijd: studenten hebben geen reistijd en dat scheelt soms drie uur per dag. Daardoor zeggen ze meer tijd te kunnen besteden aan hun studie, maar ook aan familie of aan andere niet-studie gerelateerde zaken. Het hele tempo van leven lijkt wat lager te liggen: niet alleen wordt meer tijd besteed aan opdrachten, er wordt ook meer uitgeslapen en tijd genomen voor de lunch.

Kwaliteit van onderwijs

Een vijftal subcategorieën valt op:

- Studenten zijn complimenteuz over de snelheid en de kwaliteit waarmee de omschakeling van fysiek naar online onderwijs is gemaakt.
- Studenten ervaren de bijeenkomsten als meer compact en to the point.
- Discussies in kleine groepen vindt vaker plaats en zijn dan ook beter, *'more fluid and more in depth'*, dan bij fysiek onderwijs.
- De wijze van toetsing is veel gevarieerder en wordt als plezieriger en nuttiger ervaren.
- Tot slot is men positief over de toename van creativiteit en rijkheid betreffende werkvormen en bronnen, zowel voor als na bijeenkomsten. Als voorbeelden worden genoemd: veel soorten media, het scherm delen, spreekuren, geluidsopnames, gastsprekers van over heel de wereld, en antwoorden van opdrachten uit hoorcolleges en werkgroep online zetten (werd zeer gewaardeerd).

Daarnaast heeft het online onderwijs bij een aantal studenten het effect dat ze zich beter voorbereiden: *'being forced to read everything/actually look into the matter yourself instead of just attending to class and not actually paying attention'*

Time management

Verreweg het meest gegeven antwoord in deze categorie komt neer op het zelf kunnen indelen van tijd. Enkele studenten voegen daaraan toe dat ze efficiënter kunnen studeren, omdat ze op een zelf gekozen tijdstip of in eigen tempo kunnen werken. Daarnaast zegt een aantal studenten dat ze gemakkelijker colleges over kunnen slaan die ze niet als nuttig ervaren.

Flexibiliteit

Het meest gegeven antwoord in deze categorie bestaat uit één woord: flexibiliteit. Als studenten wat specifiek zijn, zien we overlap met time management: studenten vinden het fijn dat ze zelf hun tijd kunnen indelen. Daarnaast komen drie punten naar voren:

- docenten gaan flexibeler om met deadlines;
- onderwijs is niet alleen minder afhankelijk van tijdstip, maar ook van locatie;
- het onderwijs is toegankelijker voor studenten met een beperking (n=4).

Flexibiliteit betekent ook het volgende dat een van de studenten antwoordde: *'My parents on another continent were able to attend an online research conference in which I presented'*

Opgenomen colleges

Studenten noemen de colleges die zijn opgenomen als positief punt en pleiten ervoor om hoorcolleges ook in de toekomst op te nemen en beschikbaar te stellen. De voordelen:

- Zelf het tempo bepalen;
- Stukken nog eens (of meerdere keren) terugkijken;
- Het college tussendoor stop zetten om aantekeningen te maken of om alternatieve uitleg te zoeken.

Toetsing

Bij toetsing vallen drie punten op.

- Studenten hebben minder stress als ze toetsen thuis maken, omdat ze de omgeving kennen omdat het rustig is en omdat ze hun eigen tempo kunnen bepalen.
- Studenten waarderen dat er meer variatie is in toetsing.
- Het derde punt springt er uit: studenten stellen openboektentamens zeer op prijs: 'Take home exams foster critical thinking'; 'Personally I like the idea of take home exams. I think it takes the emphasis off of memorization and should be implemented more generally even if not necessary. We're not in high school anymore, why are we prioritizing memorizing over understanding?'

Dit overzicht van positieve ervaringen met onderwijs en toetsing op afstand wordt afgesloten met deze quote: '*I truly enjoyed distance learning. It enabled me to fall back in love with what I am studying, it made me perform better and achieve higher grades and it enabled me to have the best semester mental health wise I've ever had. Please do consider letting students chose to continue with online education from now on*'.

4.3 Wat heb je als negatief ervaren aan onderwijs en toetsing op afstand?

Categorie	n
Minder motivatie/minder focus/productiviteit	207
Community/sociale interactie	189
Minder structuur/minder duidelijkheid	164
Relatie docent	158
Kwaliteit van onderwijs	157
Minder discussie/minder interactie	153
Toetsing	117
Hogere werkdruk	97
Werkplek	79
Toolspecifiek/Internet/technologische problemen	76
Overig (zie bijlage 3B voor de toelichting)	
Minder onderwijs	59
Geen practica/stage/excursie	57
Online colleges/ online werkcolleges	53/28
Minder presteren/minder geleerd	29
Groepswerk	28
Welzijn	28
Minder variatie/minder scheiding onderwijs en vrije tijd	19
Overige	42

In het navolgende volgt een toelichting op de verschillende categorieën:

Minder motivatie/focus/productiviteit

Het merendeel van de open antwoorden op de vraag wat mensen als negatief hebben ervaren betreft gebrek aan motivatie, focus en productiviteit. Aspecten die worden genoemd:

- Afleiding;
- Gebrek aan zelfdiscipline;
- Gebrek aan een stok achter de deur;
- Gebrek aan interactie;
- Te veel achter het scherm zitten;
- Alleen op een kamer zitten;
- Of juist afgeleid worden door huisgenoten.

Community/sociale interactie

De kern van de meeste antwoorden is: ik mis het contact met studenten en docenten. Een aantal mensen noemt het gemis van vrienden. Meer specifieke antwoorden zeggen dat er weinig interactie en discussie is tijdens de bijeenkomsten. En sommigen missen de stok achter de deur van samen studeren.

Minder structuur/minder duidelijkheid

De antwoorden zijn uit te splitsen in een aantal punten. Er is letterlijk minder vanzelfsprekende structuur in de dag, waardoor het studeren lastiger wordt. Daarnaast worden vaak genoemd: slechte en late communicatie over vakken en wijze van toetsing, en de hoeveelheid platforms waarover informatie is verspreid. *'Onduidelijkheid over planning, alles is erg last-minute.'*

Relatie docent

Studenten geven aan dat ze minder contact hebben met de docenten. Dat werkt onder andere demotiverend of vertragend. Daarnaast zijn er minder mogelijkheden om vragen te stellen, ervaren studenten dat er minder persoonlijke aandacht is en dat minder en trager feedback wordt gegeven. Een 10-tal studenten noemt expliciet de slechte communicatie als negatief punt. *'Less contact with your teacher, which made me more reluctant in seeking help.'*

Kwaliteit van onderwijs

Onder deze categorie valt een scala aan antwoorden. Een 15-tal studenten vindt het moeilijker om stof te begrijpen en uitleg in fysiek onderwijs duidelijker en beter te volgen. Daarnaast rapporteren studenten minder interactie en minder engagement. Een paar studenten zegt het gevoel te hebben niets te leren, weer anderen missen diepgang of feedback en vinden de online oplossingen niet passend of onduidelijk. Een enkele student noemt bijeenkomsten buiten de timeslots om, waardoor bijeenkomsten soms botsen. *'Docenten maakten het zichzelf wel erg makkelijk door gewoon een PowerPoint of iets te maken met een voice over. Hierdoor verloor ik al heel snel interesse en uitdaging.'*

Minder discussie/minder interactie

Binnen deze categorie zijn 3 duidelijke aspecten te onderscheiden:

- Het is lastiger om vragen te stellen, of omdat er geen gelegenheid voor is, of omdat men niet durft.
- De docent heeft interactie ingebouwd in de bijeenkomst, maar de discussie komt niet goed op gang: *'Discussions are much more difficult, awkward, and less useful.'*
- Er is géén interactie ingebouwd.

Het is interessant om te zien dat het veel studenten vooral gaat om interactie en discussie onderling: *'minder goed de inhoud kunnen bespreken met klasgenoten.'*

Toetsing

Binnen de categorie Toetsing zijn twee antwoorden ruim vertegenwoordigd: er was te weinig tijd om de toets te maken en de toets was te moeilijk. Dit betreft met name open boek tentamens. Niet alleen is het veel en moeilijker, maar kost ook het opstarten van de techniek en het op goede plekken invullen van antwoorden tijd. Dat gaat gepaard met stress. Daarnaast noemen studenten dat de techniek niet altijd goed werkt en/of stress geeft (het idee dat er storingen kunnen zijn). Een andere factor, waar docenten geen invloed op hebben, maar wat zeker kan spelen, is de context waarin studenten tentamens moeten maken: Voor sommigen is het lastig om een rustige omgeving te creëren waar ze niet gestoord worden. *'Toetsen worden extra lang en extra moeilijk gemaakt om overleg te voorkomen, maar zijn nu niet meer representatief voor de stof.'*

Hogere werkdruk

Wordt het ontbreken van werkdruk door een aantal studenten als positief punt genoemd (N = 65), bijna 100 studenten noemen toegenomen werkdruk als negatief punt. Twee duidelijke oorzaken springen er uit. Ten eerste kost alles meer tijd. Ten tweede krijgen studenten meer opdrachten te verstouwen. *'Very stressful - teachers compensated the lack of class participation with many assignments'*.

Werkplek

De context waarin studenten werken werd al genoemd bij toetsing. 79 studenten noemen dit expliciet: het ontbreekt het aan een goede werkplek. Ze worden gestoord door huisgenoten en missen bijvoorbeeld de rust van de UB. Daarnaast gaat het ook om fysiek ongemak: mensen hebben geen werkplek, of bijvoorbeeld geen bureaustoel.

Toolspecifiek/ Internet/technologische problemen

De antwoorden lopen uiteen van *'Microsoft Teams kan fysiek onderwijs niet vervangen'* tot klachten over het gebruik van veel verschillende tools tegelijk, docenten die onhandig zijn met de tools, een slechte verbinding waardoor bijeenkomsten niet altijd goed te volgen zijn en een slecht werkende microfoon.

Eén antwoord sprong er uit: zo'n 50 studenten noemen een slechte internetverbinding, zowel in het binnen- als buitenland: *'As a person living in a country with unstable electricity and internet connection, I wasn't able to join the online classes.'* Dit kan extra stress veroorzaken bij toetsing.

Dit overzicht van negatieve ervaringen met onderwijs en toetsing op afstand wordt afgesloten met deze quote: *'Geen mogelijkheid tot lammetjes verlossen. (Hier kan de universiteit niks aan doen natuurlijk dat weet ik)'*

4.4 Tips aan docenten

Categorie	n
Pas de vorm van je onderwijs aan	352
Zorg voor veel meer duidelijkheid en consistentie	188
Verbeter de interactie met en tussen studenten	181
Pas de toetsing aan	115
Verhoog de werkdruk niet	76
Overig (zie bijlage 3C voor de toelichting)	
Opdrachten	62
Gebruik van tools	47
Complimenten	16

In het navolgende volgt een toelichting op de verschillende categorieën:

Pas de vorm van je onderwijs aan

Een heel duidelijke aanbeveling is: geef live, online onderwijs. Docenten gebruiken voor een deel opgenomen colleges, ingesproken PowerPoints of vervangende opdrachten als alternatief en soms helemaal geen live colleges. Studenten missen het menselijk contact, de interactie, de motivatie en soms ook de structuur die een live college geeft aan hun dag. Tegelijkertijd is een andere duidelijke aanbeveling: werk met opgenomen bijeenkomsten. Een aantal studenten woont in een andere tijdzone, wat het volgen van live online colleges lastig maakt. Andere studenten willen graag hun dag zelf kunnen indelen, willen colleges kunnen stopzetten of stukken kunnen herhalen.

Een deel van de studenten pleit voor beiden: live colleges geven en die opnemen, of opgenomen colleges en ingesproken PowerPoints combineren met interactieve bijeenkomsten waarin de stof verwerkt kan worden op een dieper niveau.

Een volgende, duidelijke aanbeveling: doe meer in kleine groepen en maak discussie mogelijk.

Daarnaast zijn studenten, zoals dat in de voordelen van onderwijs op afstand al werd aangegeven, enthousiast over de antwoorden van opdrachten uit hoorcolleges en werkgroepen die van te voren online worden gezet: dat maakt diepgang tijdens de sessie mogelijk. Ook geven studenten de tip om meer te variëren in werkvorm en toolgebruik. Tot slot een verzoek om de officiële timeslots en tijden die voor een bijeenkomst staan, aan te houden.

Zorg voor veel meer duidelijkheid en consistentie

De switch naar online onderwijs heeft veranderingen met zich mee gebracht. Daar is begrip voor, maar de aanbeveling is: communiceer, wees helder en pas schema's en handleidingen aan. Dat betreft:

- Assessment
- Rooster van bijeenkomsten en deadlines
- Totstandkoming van cijfers
- Wat wel en niet verplicht is
- Wekelijkse updates.

Daarnaast vragen studenten om consistentie in het format van bijeenkomsten en in gebruik van platforms (hooguit twee).

Verbeter de interactie met en tussen studenten

De behoefte aan interactie leeft duidelijk. Studenten geven verschillende tips over hoe de interactie verbeterd kan worden.

- Vraag studenten hun camera aan te zetten.
- Regel (meer) uitwisseling en discussie in kleine groepjes (bv. in kanalen van Teams).
- Q&A sessies
- Meer directe feedback en snellere communicatie.
- Luister naar studenten: Ga met studenten in gesprek over deze nieuwe vorm van onderwijs, vraag om feedback, bespreek wat werkt en wat niet werkt, vraag om tips.

Studenten vragen ook om 'leniency': *Consider that your students didn't want to be in this situation either'.*

Pas de toetsing aan

Gezien de vele opmerkingen over toetsing die bij de negatieve aspecten van onderwijs en toetsing op afstand zijn genoemd, zal het niet verbazen dat 155 studenten tips geven over toetsing.

Veel studenten geven voorkeur aan openboektentamen, maar niet onvoorwaardelijk. De quotes spreken voor zich:

'Niet de toets onmogelijk maken omdat we er nu een boek bij hebben' en 'Geef meer tentamentijd!! Door de beperkte tijd van de vorige tentamens was er helemaal geen tijd om te redeneren. Hierdoor laten studenten niet zien wat ze geleerd hebben, je krijgt enkel een wirwar aan antwoorden.' In dat licht is dit ook een heel bruikbare tip: *'Van tevoren het tentamen zelf proberen te typen. Dan kan ingeschat worden of er ook nog tijd overblijft om na te denken.'*

Anderen geven aan dat de toetsing moet passen bij het soort kennis dat ze moeten beheersen.

Naast openboektentamen kunnen dat essays zijn of andere alternatieven. Als voor een ander soort toetsing wordt gekozen, bevelen studenten oefentoetsen aan, zodat ze kunnen wennen aan het format.

Verhoog de werkdruk niet

'DO NOT INCREASE WORKLOAD'. Alleen in deze categorie gebruiken studenten hoofdletters; de boodschap is belangrijk. Een aantal beveelt zelfs aan om de workload lichter te maken. De achterliggende redenen:

- Het zijn zorgelijke tijden, die studenten bezighouden, zowel fysiek als mentaal;
- Studenten hebben niet vanzelfsprekend meer tijd nu onderwijs op afstand is;
- De omstandigheden zijn niet altijd optimaal: er zijn tijdverschillen, online bijeenkomsten volgen is vermoeiend en de werkplek en/of verbinding is niet altijd goed. Dat alleen al kan voor stress zorgen.

4.5 Overige opmerkingen

Tot slot hebben studenten de gelegenheid gekregen om aanvullende opmerkingen te maken: Wil je nog iets kwijt? Veel van de antwoorden zijn al genoemd bij de eerste drie open vragen. Studenten hebben vooral gebruik gemaakt van de optie 'overige opmerkingen' om complimenten te geven. Hier worden de categorieën gezien de aantallen niet nader toegelicht.

Categorie (zie bijlage 3D voor de toelichting)	n
Complimenten	39
Zorgen voor de toekomst	13
Lagere kwaliteit opleiding	10
Positief over afstandsonderwijs	7
Geen community vorming	5

5 Bevindingen en aanbevelingen

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de meest belangrijke bevindingen gepresenteerd uit dit onderzoek. Ook worden aanbevelingen gedaan op basis van de bevindingen. Belangrijk bij het interpreteren van deze bevindingen en aanbevelingen, is dat het onderzoek niet representatief is voor alle studenten van de Universiteit Utrecht. Immers, de 666 studenten die de vragenlijst hebben ingevuld, komen voor het overgrote deel uit twee onderdelen, namelijk het UCU (40%) en de faculteit Diergeneeskunde (35%). Bovendien zijn deze twee onderdelen ook specifiek in vergelijking met de andere faculteiten van de Universiteit Utrecht; het UCU is het Honours College van de Universiteit Utrecht en de faculteit Diergeneeskunde bestaat uit één opleiding en is daarnaast ook de enige veterinaire universitaire opleiding in Nederland.

In de volgende paragrafen worden per cluster de bevinding(en) en de aanbeveling(en) gepresenteerd.

5.2 Algemeen deel: hoe gaat het met jou en je studie?

Materiële randvoorwaarden: studieplek, voorzieningen en ondersteuning

Iets meer dan de helft van het aantal studenten geeft aan erin geslaagd te zijn om een (heel) goede studieplek voor zichzelf te creëren. Dit neemt niet weg dat het ook een aanzienlijk aantal studenten, 18%, (helemaal) niet is gelukt om een goede studieplek voor zichzelf te creëren. Ook in de kwalitatieve data komt dit punt naar voren. Opvallend is dat veruit de meeste studenten wel beschikken over de noodzakelijk middelen om op afstand te kunnen studeren, zoals hardware, software en een internetverbinding. Maar voor hen die dat niet hebben, bijvoorbeeld studenten in het buitenland met een slechte internetverbinding, is het een groot probleem om het onderwijs op afstand te kunnen volgen. Daarnaast zijn er ook 18 studenten die aangeven dat er tijdens de toetsing geen rekening werd gehouden met hun bijzondere voorzieningen (i.v.m. hun functiebeperking of chronische ziekte.)

Juist bij onderwijs op afstand zou de afstand geen probleem moeten zijn, maar een aantal studenten bevindt zich op het ogenblik in een andere tijdzone wat het volgen van live bijeenkomsten én live toetsing lastig maakt.

Aanbevelingen: de opleidingen waarvan de meeste studenten de vragenlijst hebben ingevuld, zouden vroegtijdig kunnen inventariseren welke studenten geen goede plek hebben om te studeren. Als hiervoor geen oplossing gevonden kan worden, zouden zij een alternatief moeten bieden binnen de mogelijkheden die er in Corona tijd beschikbaar zijn. Ook gaat het advies richting de docenten om in deze tijden van onderwijs en toetsing op afstand, studenten die bijzondere voorzieningen nodig hebben en daar ook recht op hebben, te faciliteren.

Voor wat betreft tijdzones: Voor studenten in een andere tijdzone zou het opnemen van de bijeenkomsten een oplossing kunnen zijn. Voor toetsing zouden alternatieven moeten worden bedacht, die tijd- en plaatsafhankelijk zijn.

Beleving en besteding

Studenten ervaren het studeren op afstand eerder negatief dan positief, maar tegelijkertijd staat ook ongeveer een derde deel hierin neutraal. Of je zou het ook als 'nuchter' kunnen beschouwen: *"Obviously it was necessary to make education available at a distance given it's a pandemic"*. Studenten maken zich het meeste zorgen over het gebrek aan contact met studiegenoten. Ook uit de kwalitatieve data komt dit naar voren. Ook het gebrek aan contact met hun docenten en gebrek aan extra-curriculaire activiteiten wordt veel genoemd. Waar zij zich geen zorgen over maken is de ondersteuning door de Universiteit Utrecht; slechts 15% voelt zich (helemaal) niet ondersteund.

Over de tijdsbesteding aan hun studie op afstand bestaat een wisselend beeld. Studenten reageren heel verschillend: sommigen zeggen meer, anderen zeggen minder of evenveel tijd in vergelijking met hun reguliere onderwijs.

Aanbeveling: de opleidingen waarvan de meeste studenten de vragenlijst hebben ingevuld, zouden hun docenten expliciet moeten wijzen op de zorgen die studenten hebben, zoals het gebrek aan contact met hun medestudenten en met hun docent, de voortgang van hun studie, hun stage of practicum verplichtingen of hun cijfers. Die zorgen kunnen wellicht (meer) weggenomen worden door bijvoorbeeld:

- als docent transparant te zijn in keuzes die je maakt en de veranderingen die je doorvoert,
- studenten voor te bereiden en te laten oefenen,
- in het onderwijs het onderlinge contact tussen studenten in de didactiek te verwerken,
- naar studenten te luisteren en met hen in gesprek te gaan over het onderwijs op afstand en bespreken wat wel en niet werkt voor hen,
- met studieverenigingen in gesprek te gaan en mogelijkheden te verkennen om het onderlinge contact tussen studenten te verbeteren,
- als docenten online spreekuren invoeren of mentoren deze taak expliciet toewijzen.

5.3 Cursus specifiek deel: onderwijsvorm

Aanpassingen die in de cursus werden gedaan om onderwijs op afstand te kunnen volgen.

De twee meest genoemde aanpassingen die volgens de studenten zijn gemaakt in hun cursussen, zijn: de mogelijkheid om vragen te stellen in een online omgeving en hoorcolleges die werden opgenomen. Vooral de eerst genoemde aanpassing is een interessante bevinding, omdat een van de grootste zorgen van de studenten het gebrek aan contact met de docenten is. De mogelijkheid is er wel om vragen te stellen, maar zouden studenten een andere vorm van contact zoeken? Bijvoorbeeld niet alleen inhoudelijk, maar ook meer sociaal of om hun zorgen en problemen te kunnen bespreken? Een student verwoordt dit als volgt: *'Less contact with your teacher, which made me more reluctant in seeking help.'*

Aanbeveling: creëer mogelijkheden voor studenten voor 'social talk' met docenten en/of bekijk welke rol het tutoraat of mentoraat hierin kan hebben. Een docent zou 'inlooptijd' kunnen inpassen bij een online meeting waarin studenten die behoefte hebben tot small talk eerder kunnen binnendruppelen, ook bij de afsluiting van een meeting kan een docent de mogelijkheid geven om buiten de stof nog iets aan de orde te stellen. Belangrijk is om een student of studenten na een begeleidingsgesprek of werkcollege met een positief gevoel weg te laten gaan; in staat om weer verder te kunnen met de stof of de opdracht.

Het is volledig begrijpelijk dat docenten hebben gekozen voor het aanbieden van online hoorcolleges, volgens 61% van de studenten, gezien het feit dat zij heel snel hun onderwijs moesten omzetten naar onderwijs op afstand. Uit de kwalitatieve data komt een tweedeling tussen studenten naar voren. Een deel van de studenten geeft voorkeur aan meer opgenomen colleges en een ander deel aan meer live hoorcolleges. Mogelijk heeft het gemis aan contact te maken met dat een deel van het onderwijs op afstand alleen maar bestaat uit contactloos onderwijs, zoals opgenomen hoorcolleges, PowerPoints met voice over en opdrachten die zelfstandig moeten worden gemaakt. Maar alleen maar opgenomen of live hoorcolleges is ook niet wat studenten willen. Zij vragen om afwisseling van werkvormen.

Aanbeveling: de opleidingen waarvan de meeste studenten de vragenlijst hebben ingevuld, kunnen docenten vragen om hun bijeenkomsten online door te laten gaan, met waar mogelijk discussie in groepen. Voor diegenen die voorkeur geven aan opgenomen colleges (bv. studenten die in een andere tijdzone wonen), kunnen de colleges worden opgenomen.

Daarnaast kunnen docenten, afhankelijk van het doel van het onderwijs, meer werkvormen gebruiken: zoals Mentimeter of Socrative voor meer quiz-achtige activiteiten, files waarin

gezamenlijk gewerkt kan worden (bv. een file in Microsoft Teams, Google docs of Padlet), programma's voor het maken van mindmaps of het digitale whiteboard waarop bepaalde stof uitgelegd en voor gedaan kan worden.

De Universiteit Utrecht zet, reeds lang voor de Corona crisis, stevig in op het ontwikkelen van kennisclips in plaats van het aanbieden van online hoorcolleges. Dit komt niet terug uit deze evaluatie, slechts 31% van de studenten geeft aan dat er kennisclips beschikbaar zijn gekomen. *Aanbeveling*: nu we als universiteit langere tijd ook onderwijs op afstand moeten blijven aanbieden, lijkt het van belang om docenten meer te ondersteunen bij het ontwikkelen van kennisclips om het onderwijs zo activerend mogelijk te kunnen aanbieden.

Uit de kwalitatieve data komt naar voren dat een deel van de studenten om meer, kleinere, wekelijkse opdrachten vraagt. Dit om structuur aan te brengen en als stok achter de deur. Anderzijds wordt een duidelijke boodschap gegeven: 'DO NOT INCREASE THE WORKLOAD'. Dit gaat niet om de aangeboden, optionele extra opdrachten, maar om verzwaring van het programma.

Aanbeveling: zorg voor structuur en houd de studeerbaarheid voor studenten in de gaten.

Leerzaamheid van zes verschillende tools

Van de zes tools die werden aangeboden (Microsoft Teams, Pitch2Peer, Peergrade, FeedbackFruits, Blackboard en Starleaf) zijn studenten het meest positief over Microsoft Teams; 80% vond deze toepassing (heel) leerzaam, gevolgd door Blackboard. FeedbackFruits wordt het minst leerzaam gevonden. De meest genoemde andere tool die nog door een aanzienlijk aantal studenten is genoemd, is Zoom. We weten niet hoe de docenten deze tools concreet in hun onderwijs hebben ingezet en daarom is het niet mogelijk om hier een harde uitspraak en aanbeveling over te kunnen doen. Wat we wel in de dagelijkse praktijk merken, is dat de kracht van Microsoft Teams ligt in de mogelijkheid dat studenten elkaar en hun docent kunnen zien, daarom zijn zij ook positief over Zoom. In Zoom is bovendien de hele groep in beeld wat het gevoel van community versterkt. Blackboard, de huidige leeromgeving van de Universiteit Utrecht kent deze functionaliteit niet. En zoals hierboven beschreven is dat hetgeen waar studenten zich het meeste zorgen over maken: het contact met hun medestudenten en hun docenten. Problematisch is echter dat Zoom de privacy van haar gebruikers niet op die manier respecteert die door de Universiteit Utrecht wordt gewenst en zij daarom het gebruik ervan niet stimuleert. Microsoft Teams is bezig om het aantal personen dat in beeld kan komen, te vergroten, hiermee kan mogelijk tegemoet gekomen worden aan de behoefte van studenten om de hele groep in beeld te zien.

Aanbeveling: docenten zouden met name die tools moeten inzetten die niet alleen het onderwijs en toetsing op afstand faciliteren maar ook die het contact tussen studenten onderling en het contact met de docent ondersteunen. Daarnaast moeten de tools die docenten gebruiken de privacy van haar gebruikers waarborgen volgens de normen van de Universiteit Utrecht.

Participatie in en ervaringen met onderwijs op afstand

De meeste studenten (76%) die de vragenlijst hebben ingevuld, geven aan dat zij aan meer dan 75% van de onderwijs activiteiten hebben meegedaan. Slechts een klein deel (10%) zegt mee te hebben gedaan aan minder dan de helft van de activiteiten die de docenten voor hen hebben georganiseerd. Ervaringen van studenten met onderwijs op afstand lopen op enkele aspecten uiteen. Wat sommige studenten juist goed of duidelijk vonden (zoals de vertaling naar onderwijs op afstand en duidelijkheid hebben over wat ze voor de cursus moesten doen), werd door anderen juist niet goed of onduidelijk gevonden. Maar waar deze groep studenten het wel voor een belangrijk deel over eens was, was dat zij het moeilijk vonden om zich te concentreren bij online activiteiten (75%) en dat zij een voorkeur hebben voor fysiek onderwijs. Uit de open antwoorden is op te maken dat de slechte concentratie met een aantal verschillende aspecten te maken heeft. Studenten noemen een niet-optimale werkplek. Daarnaast worden ook monotone hoorcolleges en ingesproken PowerPoints genoemd. Tot slot, gaf ongeveer de helft van de studenten aan niet

gemotiveerd te zijn om mee te doen met online onderwijs. Deze bevinding is zorgelijk omdat zij, in ieder geval in de eerste twee blokken in het academisch jaar '20-'21, ook nog (voor een deel) online onderwijs zullen moeten blijven volgen. De bevinding dat slechts iets meer dan de helft (55%) tevreden of heel tevreden is en ongeveer een vijfde is ontevreden of heel ontevreden is met het onderwijs op afstand sluit hierbij aan en is net zo zorgelijk.

Aanbeveling: laat studenten zich voor bereiden op onderwijs op afstand en leer hen om hun motivatie hoog te houden. Bijvoorbeeld door elke ochtend te starten met een gezamenlijke online koffie, dan zelfstandig aan het werk gaan en aan het einde van de dag elkaar weer online treffen om te bespreken wat ze gedaan hebben en waar ze tegenaan gelopen zijn.

Motiverende aspecten die docenten kunnen inzetten die het leren bevorderen, zijn bijvoorbeeld uitdagen, een goede balans tussen zowel ruimte als structuur bieden, activerende werkvormen die aansluiten bij bepaalde kennisniveaus, een relatie opbouwen en veiligheid creëren, enzovoort.

5.4 Cursus specifiek deel: toetsing

De vragen over toetsing zijn beantwoord door maximaal 458 studenten. Zij hebben in ieder geval een vorm van toetsing gekregen. Driekwart van hen zegt dat de toetsvorm is veranderd vanwege het onderwijs op afstand, volgens 20% is dat niet het geval. De meest gebruikte toetsvormen zijn: een geschreven product (bijvoorbeeld een essay tentamen), een openboektentamen en een tentamen met open vragen. Aanvullend noemen studenten nog het take home examen, en enkelen geven aan dat zij een tentamen kregen met beperking van de tijd om vragen te beantwoorden. Tweederde deel van de studenten heeft geen inzage gehad in het gemaakte tentamen. Studenten hebben het recht op inzage, maar niet duidelijk is of zij dit niet gevraagd hebben of dat zij dit niet hebben gekregen. Daarnaast bestaat ook de mogelijkheid dat de vragenlijst eerder werd aangeboden, nog voordat de cursus helemaal was afgerond.

In de antwoorden op de open vragen geven studenten aan dat ze met name voor de openboektentamens meer tijd nodig hebben, of dat de tentamens korter moeten: de reguliere tijd die voor het tentamen stond, is ingekort en dat vragen extra moeilijk waren. Daarnaast pleiten studenten voor minder feitenvragen en meer begripsvragen, passend bij een openboektentamen. (dat ze op zich op prijs stellen) en bij een academische opleiding. De twee uitspraken van studenten die in de tekst zijn opgenomen onderschrijven dit: *'Take home exams foster critical thinking'; 'Personally I like the idea of take home exams. I think it takes the emphasis off of memorization and should be implemented more generally even if not necessary. We're not in high school anymore, why are we prioritizing memorizing over understanding?'*

Aanbeveling: docenten zouden hun onderwijs en toetsing op afstand meer kunnen richten op hogere orde vaardigheden, zoals kritisch denken.

Ook op het gebied van feedback op toetsen is verbetering wenselijk; 40% is het (helemaal) oneens met de stelling dat ze waardevolle feedback op hun toets(en) hebben gekregen. Tot slot nog een bevinding dat 17% van de studenten aanwezigheidsplicht aanmerkt als toetsvorm, voor een academische opleiding is dit opmerkelijk.

Aanbeveling: omdat voor veel studenten de toetsvorm is veranderd, zouden de docenten hen kunnen helpen bij deze overgang. Denk daarbij aan het oefenen met de nieuwe toets, het organiseren van een formatief inzagemoment, materiaal vooraf beschikbaar stellen, studenten inzicht geven in hun eigen voortgang om hun zorgen over hun cijfers te verminderen.

Uit de ondersteuningsvragen die er in blok 3 zijn geweest, weten we dat veel docenten het toetsen in onderwijs op afstand lastig vinden. Dit zien we ook terug in enkele resultaten van de studentenevaluatie. Immers, als de docent minder tijd beschikbaar stelt voor een tentamen, mogelijk om het opzoeken van de antwoorden proberen te voorkomen, 'meet' hij/zij wellicht nog meer dan in de reguliere situatie het geval is onnodig de stress bestendigheid van studenten in plaats van hun kennisniveau. Maar de reacties van de studenten zijn niet alleen maar negatief. Iets meer dan de helft van hen geeft aan dat er voldoende tijd beschikbaar was om de toets(en) te kunnen maken en ook vond tweederde deel dat de toetsing goed aansloot wij wat zij in de cursus hadden geleerd.

5.5 Tips voor docenten

De meeste tips die studenten aan hun docenten geven gaan over de vorm van het onderwijs op afstand. De resultaten uit deze categorie (zie paragraaf 4.4) worden hier integraal opgenomen:

- Een heel duidelijke aanbeveling is: geef live, online onderwijs. Docenten gebruiken voor een deel opgenomen colleges, ingesproken PowerPoints of vervangende opdrachten als alternatief en geven soms helemaal geen live colleges. Studenten missen het menselijk contact, de interactie, de motivatie en soms ook de structuur die een live college geeft aan hun dag.
- Tegelijkertijd is een andere duidelijke aanbeveling: werk met opgenomen bijeenkomsten. Een aantal studenten woont in een andere tijdzone, wat het volgen van live online colleges lastig maakt. Andere studenten willen graag hun dag zelf kunnen indelen, willen colleges kunnen stopzetten of stukken kunnen herhalen.
- Een deel van de studenten pleit voor beiden: live colleges geven en die opnemen, of opgenomen colleges en ingesproken PowerPoints combineren met interactieve bijeenkomsten waarin de stof verwerkt kan worden op een dieper niveau.
- Een volgende, duidelijke aanbeveling: doe meer in kleine groepen en maak discussie mogelijk.
- Daarnaast zijn studenten, zoals dat in de voordelen van online onderwijs al werd aangegeven, enthousiast over de antwoorden van opdrachten uit hoorcolleges en werkgroepen die van tevoren online worden gezet: dat maakt diepgang tijdens de sessie mogelijk.
- Ook geven studenten de tip om meer te variëren in werkvorm en toolgebruik.
- Tot slot een verzoek om de officiële timeslots en tijden die voor een bijeenkomst staan, aan te houden.

5.6 Tot slot

De uitkomsten van deze studentenvragenlijst geven een interessant en genuanceerd beeld over de beleving van het online onderwijs en toetsing door studenten. Ook hebben we hier bruikbare aanwijzingen uit gehaald om, bij de verwachte continuering van de huidige situatie waarin onderwijs en toetsing op afstand noodzakelijk is, de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. Uitwisseling van good practices en ondersteuning van zowel docenten als studenten zijn hierbij belangrijke aspecten. We hopen dat hiermee de vele zorgen die studenten in blok 3 hadden in de toekomst verminderd kunnen worden.

6 Bijlagen

Bijlage 1: Vragenlijst Onderwijs op Afstand in blok 3

Beste student,

We hebben een hectisch blok 3 achter de rug. Van het ene op het andere moment konden we niet meer fysiek aanwezig zijn op de universiteit. Het onderwijs is razendsnel aangepast en op afstand aan je aangeboden.

Het doel van deze evaluatie is om inzicht te krijgen in jouw ervaringen met het onderwijs op afstand dat je hebt gevolgd. De resultaten zullen door de docenten worden meegenomen om in eerste instantie blok 4 zo goed mogelijk vorm te geven en ze zullen door de universiteit worden meegenomen om het onderwijs op afstand zo optimaal mogelijk in te zetten.

Deze vragenlijst heeft 3 delen, waarvan deel 1 algemene vragen zijn over jou en je studie, deel 2 en 3 zijn cursus specifiek. Als je meerdere cursussen in blok 3 hebt gevolgd, willen we je vragen om per cursus het cursus-specifieke deel in te vullen. Je hoeft het algemene deel maar één keer in te vullen.

Je krijgt bij elk onderdeel de gelegenheid om je antwoorden achteraf toe te lichten. Het invullen van de vragenlijst duurt tussen de 4 en 10 minuten.

Alvast bedankt voor je medewerking!

1. Wat is de naam van de cursus die je evalueert of wat is de cursuscode: [Klik of tap hier om je tekst te schrijven](#)

2. Heb je deze vragenlijst al voor een andere cursus ingevuld?

Ja (ga door naar deel 2 en 3)

Nee (vul de complete vragenlijst in)

Deel 1 – Algemeen: Hoe gaat het met jou en je studie?

3. In hoeverre is het je gelukt om een goede plek voor jezelf te creëren om te studeren?

<i>Helemaal niet gelukt</i>	<i>Niet gelukt</i>	<i>Neutraal</i>	<i>Gelukt</i>	<i>Heel goed gelukt</i>
1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

4. In hoeverre beschik je over de noodzakelijke middelen (hardware, software, internet) om op afstand te kunnen studeren?

<i>Zeer onvoldoende</i>	<i>Onvoldoende</i>	<i>Neutraal</i>	<i>Voldoende</i>	<i>Zeer voldoende</i>
1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

5. Hoeveel tijd heb je besteed aan je studie op afstand in vergelijking met je reguliere onderwijs?

<i>Veel minder tijd</i>	<i>Minder tijd</i>	<i>Evenveel tijd</i>	<i>Meer tijd</i>	<i>Veel meer tijd</i>
1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

6. Hoe heb je onderwijs op afstand ervaren?

<i>Zeer negatief</i>	<i>Negatief</i>	<i>Neutraal</i>	<i>Positief</i>	<i>Zeer positief</i>
1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

7. Voelde je je tijdens deze crisis ondersteund door de Universiteit Utrecht?

<i>Helemaal niet ondersteund</i>	<i>Niet ondersteund</i>	<i>Neutraal</i>	<i>Goed ondersteund</i>	<i>Zeer goed ondersteund</i>
1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

8. Hieronder volgen een aantal stellingen, vul in op een schaal van 1 (helemaal mee oneens) tot 5 (helemaal mee eens) in hoeverre je het ermee eens bent.

Door het onderwijs op afstand maak ik me zorgen over...

	<i>Helemaal mee oneens</i>	<i>Mee oneens</i>	<i>Neutraal</i>	<i>Mee eens</i>	<i>Helemaal mee eens</i>	<i>Niet van toepassing</i>
	1	2	3	4	5	
De voortgang van mijn studie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn cijfers	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn stage	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gebrek aan contact met mijn studiegenoten	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gebrek aan contact met mijn docenten	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gebrek aan extracurriculaire activiteiten	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn online privacy	☐	☐	☐	☐	☐	☐
anders, namelijk: Klik of tap hier om je tekst te schrijven	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Hieronder kun je eventueel je antwoord(en) toelichten op bovenstaande vragen over 'hoe gaat het met jou en je studie?'.

10. Wat heb je als positief ervaren aan onderwijs en toetsing op afstand (Noem er maximaal 3)?

11. Wat heb je als negatief ervaren aan onderwijs en toetsing op afstand (Noem er maximaal 3)?

Deel 2 - Cursus specifiek: onderwijsvorm

12. Welke aanpassingen werden er binnen deze cursus gedaan om het onderwijs op afstand te kunnen volgen? (Meerdere opties aanvinken is mogelijk).

☐ Hoorcolleges werden opgenomen	☐ Extra digitale (tussen)toetsen
☐ Kennisclips	☐ Online feedback van docent
☐ Online videomateriaal van derden	☐ Online peerfeedback
☐ Werkgroepen werden gegeven via een online omgeving	☐ Eén op één contact via de mail/telefoon/ online omgeving met de docent
☐ Digitale opdrachten werden gemaakt via een online omgeving	☐ Online presentaties geven
☐ Mogelijkheid tot vragen stellen in een online omgeving	☐ Online bijeenkomsten in kleinere groepjes
☐ Extra digitale opdrachten	☐ Anders, namelijk... Klik of tap hier om je tekst te schrijven.

13. Hoe leerzaam vond je de toepassingen die de docent gebruikte in deze cursus, sinds het onderwijs op afstand aangeboden moest worden? (Vink bij de toepassingen die niet gebruikt zijn 'niet van toepassing' (=NVT) aan).

Hoe leerzaam vond je deze toepassing?

	<i>Helemaal niet leerzaam</i>	<i>Niet leerzaam</i>	<i>Neutraal</i>	<i>Leerzaam</i>	<i>Heel leerzaam</i>	<i>NVT</i>
Microsoft Teams	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pitch2Peer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Peergrade	☐	☐	☐	☐	☐	☐
FeedbackFruits	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Blakboard	☐	☐	☐	☐	☐	☐
StarLeaf	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Anders, Klick of tap hier om je tekst te schrijven.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

14. Hieronder volgen een aantal stellingen, vul in op een schaal van 1 tot 5 in hoeverre je het met de stelling eens bent.

Ik ben tijdens het volgen van onderwijs op afstand in deze cursus tegen de volgende dingen aangelopen:

	<i>Helemaal mee oneens</i>	<i>Mee oneen s</i>	<i>Neutraal</i>	<i>Mee eens</i>	<i>Helemaal mee eens</i>	<i>Niet van toepas- sing</i>
Ik kon mijn college niet volgen omdat er meerdere onderwijsactiviteiten tegelijkertijd plaatsvonden (b.v., live stream van college of video conference van verschillende cursussen op hetzelfde moment).	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het was voor mij onduidelijk wat ik in deze cursus moest doen (bv. aanwezigheidsplicht, welke opdrachten te maken).	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De onderwijsactiviteiten van deze cursus werden niet goed vertaald naar onderwijs op afstand.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik kon de docent niet of moeilijk bereiken.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vond het moeilijk om me te concentreren tijdens online onderwijsactiviteiten.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb een persoonlijke voorkeur voor fysiek onderwijs.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik was niet gemotiveerd om actief mee te doen met de online onderwijsactiviteiten.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

anders, namelijk.. Klik of tap hier
om je tekst te schrijven

15. Hoeveel procent van de georganiseerde onderwijsactiviteiten heb je bijgewoond en/of offline gevolgd?

- 50% of minder
 50-75%
 75% of meer

16. Ben je tevreden over het onderwijs op afstand dat je in deze cursus hebt gevolgd?

Helemaal niet tevreden *Niet tevreden* *Neutraal* *Tevreden* *Zeer tevreden*

1 2 3 4 5

17. Is het de docent in deze cursus gelukt om je tijdens het onderwijs op afstand een deel van een groep / klas te laten voelen?

Helemaal niet gelukt *Niet gelukt* *Neutraal* *Goed gelukt* *Zeer goed gelukt*

1 2 3 4 5

18. Hieronder kun je eventueel je antwoord(en) op bovenstaande vragen over 'onderwijs op afstand' toelichten.

Deel 3 - Cursus specifiek: toetsing

19. Heb je een vorm van toetsing gekregen bij deze cursus?

- Ja
 Nee (Sla deel 3 over en ga naar de afsluitende vragen)

20. Is de toetsvorm veranderd vanwege het onderwijs op afstand?

- Ja
 Nee
 Weet ik niet

21. Op welke manieren werd je getoetst bij onderwijs op afstand? (Meerdere opties aanvinken is mogelijk)

☐ Multiple choice tentamen	☐ Mondelinge presentatie, individueel of in groep
☐ Tentamen met open vragen	☐ Geschreven product, individueel of in groep
☐ Open boek tentamen	☐ Aanwezigheidsplicht
☐ Mondeling tentamen	☐ Anders, namelijk... Klik of tap hier om je tekst te schrijven.

22. Heb je tijdens de cursus kunnen oefenen met de toetsvorm?

- Ja
 Nee

23. Heb je inzage gehad in je gemaakte tentamen?

Ja

Nee

24. Hieronder volgen een aantal stellingen over je ervaring met toetsing op afstand in deze cursus. Geef aan in hoeverre je het met deze stellingen eens bent.

	<i>Helemaal mee oneens</i>	<i>Mee oneens</i>	<i>Neutraal</i>	<i>Mee eens</i>	<i>Helemaal mee eens</i>
De toetsing sloot goed aan bij wat ik in de cursus heb geleerd.	☐	☐	☐	☐	☐
Er was voldoende tijd beschikbaar om de toets(en) te maken.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik kreeg waardevolle feedback op de toets(en) die ik heb gemaakt.	☐	☐	☐	☐	☐
Er werd tijdens de toetsing rekening gehouden met mijn bijzondere voorzieningen (i.v.m. mijn functiebeperking of chronische ziekte.)	☐	☐	☐	☐	☐

25. Hieronder kun je eventueel je antwoord(en) op bovenstaande vragen over 'toetsing op afstand' toelichten.

Afsluitende vragen

26. Heb je tips die je aan je docenten wil meegeven over hoe ze hun onderwijs op afstand beter kunnen organiseren in blok 4? Noem er maximaal 3.

1.

2.

3.

27. Wil je verder nog iets kwijt over onderwijs op afstand, dat de docenten kunnen meenemen naar blok 4?

Hartelijk dank voor je medewerking!

Bijlage 2: Frequencies van de vraag: Op welke manieren werd je getoetst bij onderwijs op afstand?

	<i>Aantal keer genoemd</i>	<i>N=458</i>
Multiple choice tentamen	95	21%
Tentamen met open vragen	246	54%
Open boek tentamen	251	55%
Mondeling tentamen	40	9%
Mondelinge presentatie, individueel of in groep	185	40%
Geschreven product, individueel of in groep	279	61%
Aanwezigheidsplicht	79	17%
Anders, namelijk...	63	14%

Bijlage 3A: Kwalitatieve data: samenvatting van categorieën met minder dan 75 responses: positieve ervaringen (zie hoofdstuk 4)

Open vraag: Wat heb je als positief ervaren aan onderwijs en toetsing op afstand?

<i>Categorie overig (<75 responses)</i>	<i>n</i>
Minder werkdruk	65
Omschakeling	57
Meer autonomie	56
Duidelijkheid	54
Sociaal contact (tijdens college bijeenkomsten)	52
Thuis studeren	49
Geen studievertraging	32
ICT skills geleerd	17
Gezondheid	10
Kosten	7
Overige (niet nader toegelicht)	37

Minder werkdruk (N = 65)

Het thuis maken van tentamens is al eerder genoemd als positief punt. Studenten vinden het minder stressvol als ze thuis hun tentamen kunnen maken in hun eigen omgeving, zonder 100 medestudenten om zich heen en in eigen tempo.

Daarnaast is het leven eenvoudiger, stiller en leger: er zijn minder sociale activiteiten en minder afleidingen.

Omschakeling (N = 57)

57 studenten zijn tevreden over de snelheid van de omschakeling die is gemaakt, een ook over het feit dat hun onderwijs zoveel mogelijk doorgang heeft gevonden zodat ze geen vertraging of verlies van kwaliteit hebben ondervonden.

Meer autonomie (N = 56)

'*More freedom and autonomy*'. We zagen dit al terug in de categorie time management. Studenten noemen autonomie in relatie tot tijd: Kunnen studeren wanneer je wilt en hoe lang je wilt.

Daarnaast noemen ze ook autonomie in relatie tot inhoud, zoals onderdelen skippen die je niet nuttig vindt of die je al weet en – positiever-, dieper op stof ingaan omdat je dat zelf wilt of omdat je je verantwoordelijk voelt.

Duidelijkheid (N = 54)

54 studenten melden dat ze tevreden zijn over de wijze waarop is gecommuniceerd. Dat geldt zowel voor individuele docenten, als voor de UU brede updates.

Sociaal contact tijdens college bijeenkomsten (N = 52)

Een aantal studenten hebben het sociale contact als positief punt genoemd van online werken. Een aantal responsen betreft samenwerken met medestudenten. Daarnaast wordt minder (sociale) druk ervaren en nemen sommigen gemakkelijker deel, omdat ze niet zichtbaar zijn, minder bang om een fout antwoord te geven en minder verlegen.

Het contact was soms ook persoonlijker dan anders doordat iedereen vanuit huis werkt: '*Some fun things happened during classes like people showing their pets or playing music during the break*'.

Thuis studeren (N = 49)

Het woord comfort komt in het merendeel van de 49 antwoorden voor. Studenten zijn thuis meer ontspannen waar ze lekker in hun pyjama's werken of buiten een college volgen. Het is hen duidelijk: onderwijs zit niet vanzelfsprekend vast aan een klaslokaal.

Geen studievertraging (N = 32)

Deze categorie spreekt voor zich: 32 studenten noemen als positief punt dat alle onderwijs doorgang vindt en dat ze geen vertraging oplopen.

ICT skills geleerd (N = 17)

Ten eerste geeft een klein aantal studenten aan dat ze hun ICT skills hebben verbeterd. Het gaat met name om tools als Microsoft Teams. Een enkeling noemt ook het nut van nu online kunnen presenteren met het oog op de toekomst. Daarnaast wordt Microsoft Teams zo'n 50 maal genoemd als een goed werkend tool.

Gezondheid (N = 10)

Ook deze categorie spreekt voor zich: bij online onderwijs *'it is less likely to get corona'*.

Kosten (N = 7)

De reponses over kosten zijn op één hand te tellen, maar in het kader van inclusie, diversiteit en het belang dat we hechten aan internationale studenten bij de UU, wellicht toch de moeite waard om te noemen. Een aantal studenten meldt dat ze minder kosten maken doordat ze niet hoeven reizen of weer thuis woont en zo huurkosten uitspaart.

Bijlage 3B: Kwalitatieve data: samenvatting van categorieën met minder dan 75 responses: negatieve ervaringen (zie hoofdstuk 4)

Open vraag: Wat heb je als negatief ervaren aan onderwijs en toetsing op afstand?

<i>Categorie overig (<75 responses)</i>	<i>n</i>
Minder onderwijs	59
Geen practica/stage/excursie	57
Online colleges/online werkcolleges	53/28
Minder presteren/minder geleerd	29
Groepswerk	28
Welzijn	28
Minder variatie/minder scheiding onderwijs en vrije tijd	19
Overige (niet nader toegelicht)	42

Minder onderwijs (N = 59)

Een deel van de studenten (N = 59) heeft minder onderwijs gekregen. Een of twee responses betreft practica, maar het merendeel gaat om colleges en werkgroepen. Deze zijn of in het geheel niet doorgestaan of vervangen door een ingesproken powerpoint of door een antwoordmodel bij de opdrachten die waren gegeven. *'Sommige docenten hebben vrijwel niets gedaan om alsnog een college überhaupt te geven en hebben alleen een opdracht gegeven.'* *'Journal clubs hadden misschien in Teams georganiseerd kunnen worden, maar die werden ook geschrapt, wat een beetje jammer was.'*

Geen practica/stage/excursie (N = 57)

Deze categorie spreekt voor zich. Een quote: *'Geen mogelijkheid tot lammetjes verlossen. (Hier kan de universiteit niks aan doen natuurlijk dat weet ik)'*

Online colleges (N = 58) en online werkcolleges (n = 28)

Studenten geven aan dat het lastiger is om je te concentreren bij een online college en dat je gemakkelijk iets anders kan gaan doen. Dat wordt wellicht versterkt doordat ze weinig betrokkenheid en interactie ervaren, en omdat het minder leuk is.

Het geven van hoorcolleges vraagt ook om veel regie van de docent: *'Veel stiltes omdat mensen op elkaar wachten, of veel stemmen tegelijkertijd omdat het niet duidelijk is dat iemand anders dan ook een vraag wil stellen.'* Wat betreft de werkcolleges: deze vinden niet meer plaats, verworden tot een vragenuurtje of duren veel langer zonder dat er uitwisseling plaats vindt.

Minder presteren/minder geleerd (N = 29)

Het label spreekt voor zich: een aantal studenten geeft aan dat ze het idee hebben in deze periode minder te hebben geleerd. Het is een klein aantal (N = 29). Daarvan zeggen zeven studenten dat hun cijfers achteruit gaan.

Groepswerk (N = 28)

28 studenten geven aan dat groepswerk lastiger is, met daarbij weinig toelichting. Een 6-tal studenten noemt wederom de verschillen in tijdzone. Een interessant gegeven voor docenten is dat studenten groepswerk nu lastiger vinden dan anders, maar dat de vorm vaker wordt gebruikt door docenten als alternatief.

Welzijn (N = 28)

Waar 100 studenten de afgenomen werkdruk door het online onderwijs als positief ervaren, noemt een kleine groep (N = 28) de gevolgen voor welzijn als negatief punt. Een enkeling zegt somber of eenzaam te zijn. De meesten noemen vermoeidheid en brandende ogen door overkill aan schermtijd.

Minder variatie/minder scheiding onderwijs en vrije tijd (N = 19)

Dit label spreekt voor zich. Het is wel goed om te vermelden dat het om thuis gaat en niet om variatie tijden onderwijsbijeenkomsten. En waar studenten het ontbreken van reistijd als positief punt noemden, is het voor één student een negatief punt: '*Geen reistijd naar uni.*'

Bijlage 3C: Kwalitatieve data: samenvatting van categorieën met minder dan 75 responses: tips voor docenten (zie hoofdstuk 4)

<i>Categorie overig (<75 responses)</i>	<i>n</i>
Opdrachten	62
Gebruik van tools	47
Complimenten	16

Opdrachten (N = 62)

Studenten geven aan dat groepsopdrachten moeilijker uit zijn te voeren als je op afstand zit. Ze vragen om minder of geen groepsopdrachten.

Docenten lijken de neiging te hebben om méér opdrachten te geven, waardoor de werkdruk hoger wordt, zeker als dat bij meerdere vakken tegelijkertijd gebeurt. Een aantal studenten geeft de tip om minder opdrachten te geven, een aantal studenten wil juist meer, maar kleine opdrachten om begrip en kennis te checken en als stok achter de deur.

Een enkele student vraagt om alternatieven voor online onderwijs: *'Somehow find a way to create non-online assignments- my head was often fried from staring at the screen all day long.'*

Gebruik van tools (N = 47)

Een relatief kleine groep zegt iets over tools: zij raden bijna allemaal Microsoft Teams aan. Een aantal heeft voorkeur voor Zoom, omdat ze het fijn vinden om elkaar daadwerkelijk te zien.

Complimenten (N= 16)

De complimenten zijn een afspiegeling van de positieve punten die genoemd zijn: fijn dat het onderwijs doorgaat, fijn dat allerlei materiaal beschikbaar wordt gesteld, de Team bijeenkomsten werken goed.

Eén van de quotes is een typische onderwijs uitspraak, terug te vinden op menig rapport: *'Ga zo door!'*

Bijlage 3D: Kwalitatieve data: samenvatting van categorieën met minder dan 75 responses: Wat studenten verder kwijt willen (zie hoofdstuk 4)

<i>Categorie (<75 responses)</i>	<i>n</i>
Complimenten	39
Zorgen voor de toekomst	13
Lagere kwaliteit opleiding	10
Positief over afstandsonderwijs	7
Geen community vorming	5

Complimenten (N= 39)

Studenten hebben vooral gebruik gemaakt van de optie 'overige opmerkingen' om complimenten te geven. Studenten zijn complimenteus over de inzet en blij dat de studie voortgang vindt.

'Ik vind het bijzonder om te zien dat er zoveel moeite wordt gedaan door docenten om het onderwijs op afstand te reguleren in deze gekke tijden, erg knap, bedankt!'

Zorgen voor de toekomst (N= 13)

De zorgen betreffen de kwaliteit van het onderwijs, de kwaliteit in combinatie met de kosten (UCU studenten) en het missen van practica: studenten vragen zich af of die ingehaald kunnen worden.

'Ik hoop dat de docenten actief met ons mee willen denken over manieren waarop wij al het praktisch onderwijs dat wij nu missen in kunnen gaan halen na deze Corona-periode.'

Lagere kwaliteit opleiding (N = 7)

Een tiental studenten geeft aan dat online onderwijs op geen enkele manier een vervanger is voor fysiek onderwijs en dat ze minder leren op deze manier.

Geen community vorming (N = 5)

Vijf UCU studenten geven aan dat ze het sociale aspect missen! Twee daarvan spreken daarnaast wel hun waardering uit voor hun inzet om onderwijs door te laten gaan.

'Even though academic requirements are perfectly satisfied, the lack of social aspect takes away greatly.'

'I came to UCU in a big part because of the face-to-face interactions. That's how I learn best. Sadly, I cannot imagine any form of distance education to provide the same sense of being-in-space with a group. But at the same time, I am very thankful for the efforts some of my professors made and would not want to delay my studies.'